

Economische actualiteit

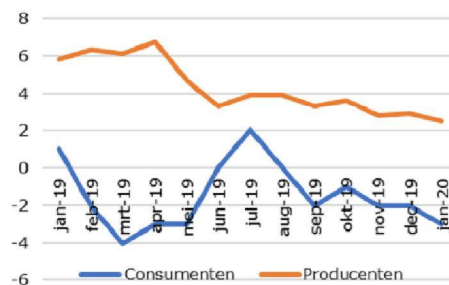
Tweewekelijks ontvangt u een notitie waarin de actuele stand van de economie wordt beschreven en waarin één onderwerp met een economische bril op meer verdiepend wordt toegelicht. De verdieping van deze week gaat over de economische impact van het coronavirus.

Het consumentenvertrouwen is in januari licht afgenomen van -2 naar -3. Daarmee ligt het consumentenvertrouwen nog wel steeds boven het gemiddelde van de afgelopen 20 jaar (-4). Consumenten zijn iets negatiever gestemd over hun financiële positie van de afgelopen 12 maanden, maar zijn iets minder negatief over de economische situatie in de komende 12 maanden.

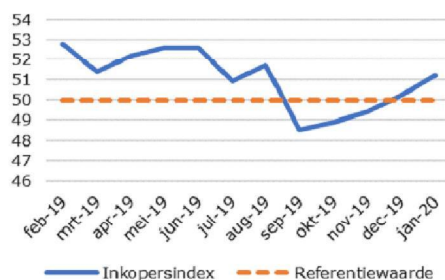
Ook het producentenvertrouwen in de industrie is licht gedaald in januari (van 2,9 tot 2,5). Dit cijfer ligt eveneens nog wel boven het gemiddelde van de afgelopen 20 jaar (1). Producenten zijn iets positiever over de verwachte bedrijvigheid, maar zijn minder positief over de orderpositie.

Bron: CBS, 2020.

Ontwikkeling consumenten- en producentenvertrouwen

Ontwikkeling inkoopersindex Duitsland

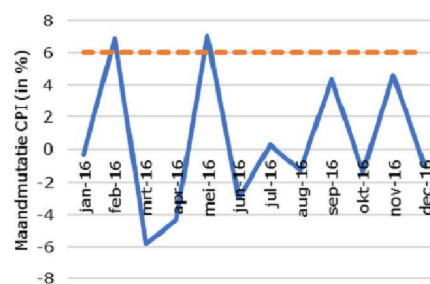
Vrijdag is het 14 februari, oftewel Valentijnsdag! De dag dat er weer massaal chocolade en bossen bloemen worden gekocht en etentjes worden gepland. Romantisch natuurlijk, maar wat is de economische impact hiervan? Detailhandel Nederland heeft de afgelopen jaren de extra omzet van Valentijnsdag op circa 70 miljoen euro geschat. Dat bloemen 2 tot 3 keer duurder zijn, betekent niet dat bloemisten extra winst maken; zij hebben hogere kosten (voor inkoop en personeel) en kunnen minder marge berekenen. De extra winst komt met name terecht bij bloemenkwekerijen. De afgelopen jaren is de maandmutatie van de consumentenprijsindex circa 2 keer per jaar rond de 6% uitgekomen: in februari voor Valentijnsdag en mei voor Moederdag. De maandmutatie van het CPI meet de prijsstijging voor de gehele maand februari t.o.v. januari. De piekprijzen rond Valentijnsdag beïnvloeden daardoor het gemiddelde, waardoor de prijsstijging zo rond de 6% ligt en niet hoger.

Bron: AD, 2017; De Volkskrant, 2018.

De Duitse economie ontsnapte in het derde kwartaal van 2019 nog net aan een economische recessie. Op dit moment vertoont de Duitse economie voorzichtige tekenen van herstel. Het producentenvertrouwen van de Duitse industriële producenten is in januari minder negatief dan in december 2019. Ook de inkoopersindex (de indicator die het vertrouwen van inkoopmanagers weergeeft) is in januari toegenomen van 50,2 naar 51,2. Bovendien is de bezettingsgraad toegenomen van 82,6% naar 83,1%. Tegenover deze positieve tekenen staat wel dat de productie van de Duitse industrie afgelopen december met 3,5% is gedaald ten opzichte van november 2019.

Bron: CBS, 2020; Destatis, 2020; Trading Economics, 2020.

Prijsontwikkeling planten en bloemen 2017

Verdieping – Economische impact coronavirus

Het coronavirus houdt de gemoederen al enkele weken flink bezig. Het virus is niet alleen fysiek en medisch een groot risico, ook economisch begint de impact van het coronavirus zichtbaar te worden. In deze verdieping worden de economische gevolgen van het coronavirus toegelicht.

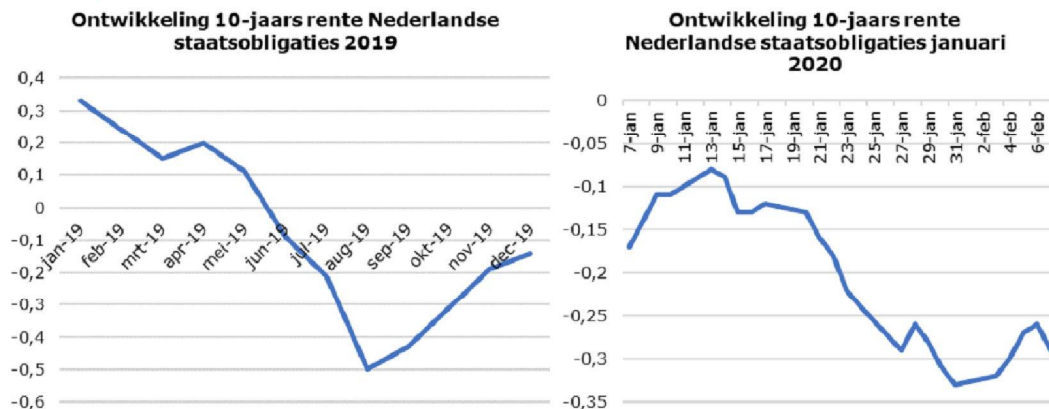
China

Uit angst voor besmetting was de vakantie rondom het Chinese nieuwjaar met een ruime week verlengd, maar sinds afgelopen maandag zijn de Chinezen weer aan het werk gegaan. Het stilleggen van de economie heeft grote gevolgen voor China: bedrijven realiseren veel minder omzet, maar hebben wel vaste (personeels)kosten. De voorzorgmaatregel om iedereen langer thuis te houden, lijkt daarmee al een grotere economische impact te hebben dan het virus zelf. Daarnaast is het op dit moment niet waarschijnlijk dat de Chinese overheid in staat is om de eventuele economische impact bij te sturen, vanwege het begrotingstekort van 6% van het bbp.

Gevolgen van globalisatie

De economische schade begint zich ook af te tekenen op de beurzen. Ten eerste dalen de aandelen van luchtvaartmaatschappijen en oliemaatschappijen (welke normaalgesproken een indicator zijn voor conjuncturele paniek). Ook bedrijfstakingen en merken die de afgelopen jaren steeds afhankelijker zijn geworden van China, zien de waarde van hun aandelen dalen. Daarnaast is de volatiliteit van de beurzen de afgelopen weken toegenomen. Ten tweede, verplaatst de vraag van de Chinese munt, de Chinese renminbi, naar Amerikaanse dollars, waardoor de waarde van de Chinese munt is afgenomen. Ten derde stijgt de vraag naar de meest veilige staatsleningen, waardoor de rente daalt. Ook de Nederlandse staatsleningen blijken aantrekkelijk te zijn. Figuur 1 laat zien, dat de rente op een 10-jarige Nederlandse staatslening was gestegen van - 0,50% in augustus 2019 tot - 0,14% in december 2019. De afgelopen weken is die verbetering deels tenietgedaan en is de rente weer gedaald naar - 0,29%.

Figuur 1: Ontwikkeling rente op 10-jarige Nederlandse staatsleningen, 2019 en 2020.

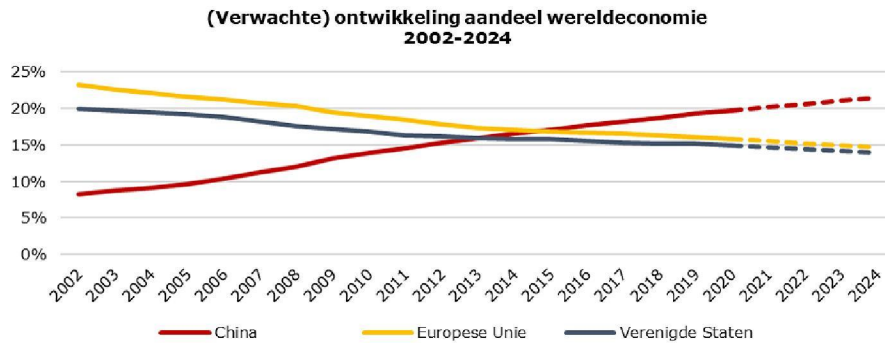

Bron: DNB, 2020; IEX, 2020.

De economische schade van het coronavirus lijkt groter te zijn dan die van de SARS-uitbraak in 2002. Dit komt door de globalisatie en de toegenomen onderlinge economische verbondenheid met China die daarvan het gevolg is. Figuur 2 laat zien dat ten tijde van de SARS-uitbraak, China goed was voor zo'n 8% van de wereld economie. Inmiddels is dat aandeel gestegen tot bijna 20%. China is een grote exporteur van auto's, technologie en grondstoffen. Tegelijkertijd is de Chinese middenklasse goed voor een groot deel van de aankopen van luxegoederen en toerisme. Na de SARS-uitbraak was er sprake van een inhaalslag, waardoor het uiteindelijke effect relatief beperkt was. De Chinese economie is nu echter vele malen groter en internationaal veel meer verbonden dan voorheen. Dit zorgt ervoor dat de economische terugval die we nu zien sneller en ook op grotere schaal tot keuzes zal leiden van bedrijven die ook op de langere termijn een impact kunnen hebben (denk aan keuzes ten aanzien van het aanhouden van personeel of het aangaan van grote investeringsorders). Dit betekent dat er nu – vergeleken met de SARS-uitbraak – een

groter risico is dat de economische terugval die we nu zien ook een langduriger economische impact heeft. Hoe langer het duurt totdat het Coronavirus onder controle is hoe groter dit risico wordt.

Figuur 2: Ontwikkeling aandelen wereldeconomie sinds SARS-uitbraak in 2002.

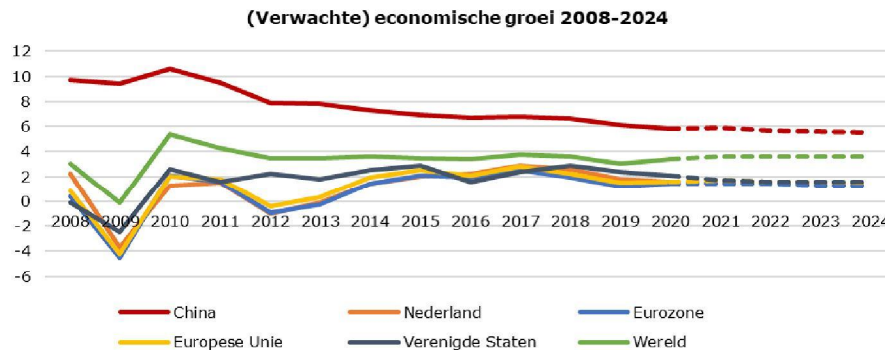

Bron: IMF, 2019

Impact op economische groei

Het IMF voorspelde in oktober 2019 een economische groei van 5,8% in 2020 voor China. Figuur 3 toont dat de economische groei in China al een aantal jaren aan het dalen is. De laatste jaren is dat mede het gevolg van de handelsoorlog tussen de VS en China. Desalniettemin, is de economische groei nog zo'n factor 4 groter dan de economische groei van Nederland. Wat het coronavirus in procentpunten economische groei gaat kosten is natuurlijk nog onzeker: de voorspellingen lopen uiteen van 0,5%-punt tot 2%-punt. De tijd zal moeten uitwijzen hoe groot de gevolgen van het coronavirus zijn en daarmee de economische impact voor China en de wereldeconomie. Mocht het effect op de Chinese economische groei groot zijn, dan zal dit waarschijnlijk de voorspelde 3,4% economische groei van de wereldeconomie beïnvloeden.

Figuur 3: Ontwikkeling economische groei sinds de economische crisis in 2008.

Bron: IMF, 2019.

Gevolgen voor Nederland

Vooralsnog zijn de gevolgen van het coronavirus voor de Nederlandse economie zeer beperkt. Individuele bedrijven ondervinden wel effecten. De snelheid waarmee een bedrijf wordt getroffen hangt mede af van de mate van afhankelijkheid van China en de grootte van de voorraad die een bedrijf aanhoudt. De auto-industrie houdt bijvoorbeeld relatief kleine voorraden aan, waardoor ze sneller geraakt worden. Kleine bedrijven worden mogelijk harder geraakt doordat ze over het algemeen kleinere buffers aanhouden dan grote bedrijven. Uiteindelijk kunnen ook voor Nederland de effecten oplopen; in 2018 exporteerde Nederland voor 11,7 miljard euro naar China, met als

belangrijkste categorie voeding. De invoer in 2018 betrof 39,1 miljard euro, maar 2/3 daarvan was bedoeld voor de doorvoer naar andere landen.